

Artikelförfattaren vid den gamla landsvägens allra smalaste passage. Man kan förstå att Boxholms AB ville bygga nya vägar i det ödsliga skogsområdet.

En gammal jordkällare står kvar vid Löfrahult och minner om tider som flytt. Naturen är trolsk och väldigt vacker.

Vid Sägforsen finns rester av en gammal såg som lär ha varit i drift mellan 1760 och 1880.

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Handarbetscafé

Handarbetscafé på bibblan varje öppen lördag. Alla är välkomna; nybörjare som experter. Kaffe finns att köpa. Ta med eget bröd. Välkommen till Boxholms bibliotek!

Tid: 01-13 – 04-28, kl 10-13.

Plats: Boxholms bibliotek.

Söndagstur

Elden brinner vid Hällkistan i Öringe. Berättare: Ann-Charlotte Feldt

Tid: 01-14. Elden tänds kring klockan 10 och Ann-Charlotte Feldt kan vi lyssna på klockan 10.45.

Plats: Vägvisning vid Öringe, och utefter vägen mot Ekeby.

Svenska Blå stjärnan 100 år i djurens tjänst

Ta del av Svenska Blå stjärnans jubileumsutställning. Svenska Blå Stjärnan har samhällets uppdrag att ta hand om djuren vid kriser, katastrofer, utbrott av smitta och andra händelser som kan drabba djuren. Vi har tagit hand om djuren sedan 1917. Förutom det viktiga uppdraget har Svenska Blå stjärnan en mängd föreningsaktiviteter, kurser och studiebesök runt om i landet för djurintresserade i alla åldrar. Syftet med vår verksamhet är att sprida kunskap om god djurhållning och samtidigt vara en mötesplats för djurvänner i alla åldrar.

Tid: 01-22 – 02-09.

Plats: Boxholms bibliotek.

Teater: Det farligaste som finns

I år hedrar vi Förintelsens minnesdag med teater för både vuxna och unga!

Vad ska man göra när man blir rädd? Ja, vi kan ju till exempel berätta historier om mod. Och om människor som vågat känna, tänka och handla. Alla historier om mod börjar med en känsla, av att något är fel, eller skulle kunna vara annorlunda. Det är historierna som påminner oss om att vi är människor. För visst smittar rädsla, men mod smittar mer. 4:de teatern visar Det farligaste som finns på Boxholms bibliotek. Rekommenderad från 9 år.

Tid: 01-27, kl 13-14.

Plats: Boxholms bibliotek.

Söndagstur

Elden brinner vid ett vindskydd intill Kvarngölen, nära vägen mot Hybbeln. Berättare denna söndag är Sabina Palm.

Tid: 01-21. Elden tänds kring klockan 10 och Sabina Palm kan vi lyssna på kl 10.45.

Plats: Åk mot Lagnebrunna, vägvisning därefter.

En rofylld vandring i juletid

Till fots på gamla Malexandervägen

BOXHOLM (LT) Få saker är väl så rogivande som att ge sig ut i skog och natur, gärna en snöfri och mild vinterdag. Naturen liksom slumrar och väntar på ljuset och vårvärmen. Länstidningen har vandrat en sträcka av den gamla landsvägen mot Malexander. Förutom en rofylld vandring sågs många mänskliga spår i det idag ödsliga området.

Jul innebär nog för de flesta mys med familjen och släktingar, besök av tomten och mycket god mat. Det är självklart lätt att bli stillasittande under helgdagarna, men för undertecknad kom det att bli en längre promenad på juldagen då jag valde att ta mig till ett ödsligt skogsområde söder om sjön Hallängen.

Före 1580-talet fanns det ingenting som hette Boxholm och huvudvägen till Malexander gick då från Åsbo kyrkby. Det är samma väg som idag passerar Björke, Gökskull och Skärlunda (där det fanns gästgiveri) och Våkt-hult. Från Boxholmshället fanns förr en väg med ungefär samma sträckning som idag fram till Blåvikakorset och vidare fram till sjön Hallängen. Vid Hallängen delade sig vägen och för att komma till Malexander vek man av söder om sjön och sedan öster ut mot torpet Högbron och vidare till Somvik.

Sträckningen av vägen på den norra sidan av sjön Hallängen gjordes under 1880-talet. På en bergvägg intill vägen finns en inristning som lär ha tillkommit då vägen bygg-

des. Det står "1888 KIP-S" och på fornsök – Riksantikvarieämbetets hemsida – står det att initialerna står för vägmästaren samt för inristaren. Det var Boxholms AB som drev frågan om bättre vägar i området och det var tre vägar som vid den tiden kom att förbättras på deras initiativ. Det var vägen Boxholm-Kisa, Karsbotorp-Ulrika och Bösebo-Blåvik. Boxholms AB stod för 35 procent av kostnaderna för de nya vägarna och resten av kostnaden stod staten för, detta enligt Boxholms AB:s minneskrift från 1947, författad av Elis Wettergren.

Jag började min vandring nära torpet Hallängen och gick den gamla landsvägen österut. Några dagar tidigare fanns en hel del snö i markerna men allt var borta och förhållandena för att vandra var idealiska. Det var några plusgrader i luften och ett lätt regn föll men det upphörde ganska snart. I skogen var det tyst och fridfullt, inte en människa syntes till under min vandring. Det var en total kontrast mot vad som kan råda vid julens köprusch eller i köpcentras mellandagsrea.

En milstolpe dök upp intill vägen ganska snart och som bekräftade denna vägs betydelse i gången tid. Den bar inskriptionen "1/4 MIL". Här hade skogen skördats ganska så nyligen men lite längre fram blev skogen äldre och mer trolsk. Då en lång backe dök upp ringlade sig vägen uppåt i en smal passage med berg på båda sidor, och det måste ha känts smalt att passera platsen även förr i tiden. Markstenen hade baxats undan och bildat som en mur intill vägen och det var fascinerande att tänka bakåt och hur det måste ha varit förr när dåtidens människor tog sig fram på den gamla vägen, kanske med häst och vagn.

Idag är den gamla vägen perfekt för en lugn och avkopplande vandring för stressade nutidsmänniskor. Det kändes som att skogens djur höll sig på behörigt avstånd men som om de låg och tryckte och spanade på mig där jag gick den gamla vägen framåt.

Flera torp har legat utefter – eller nära – den gamla Malexandervägen. Löfrahult, Sägforsen, Åsarne och Gyllingstorp (eller Gyllentorp). Klart tydligast spår efter bebyggelse finns det vid Löfrahult, det var bebott fram till 1950. Där finns flera husgrunder och till och med en gammal järnspis kan ses i högen med tegelrester och annan bråte. Runt omkring växer frukträd och marken är jämn men med mäng-

der av odlingsrösen. Det är en märklig känsla att besöka torpruiner, speciellt när spåren av mänskligt arbete är så tydligt som vid Löfrahult. Här har förr inte så väldigt länge sen varit liv och rörelse och många människor har levt på platsen och brukat marken. De var

På bergväggen vid Hallängen finns denna inristning.

självförsörjande och till någon tätort var det långt... Idag är det bara jägarna som sätter spår av lite mänsklig aktivitet vid Löfrahult.

Den gamla landsvägen har blivit stenlagda kanter och det var en fröjd att vandra fram på vägen i den tysta skogen. Resterna av en gammal såg fanns plötsligt på höger sida och i en liten bäck som rann fram mellan de små gölarna i området. Sägens ägare bodde i en stuga som hette Sägforsen och som låg på andra sidan vägen, där finns det en hög med tegel och även en hög med takpannor som låg inbäddat i mullen. Enligt boken "Malexander – Sockenborna berättar" så var sägen vid Sägforsen i drift mellan åren 1760-1880, men spåren efter sägen är verkligen tydliga. Enorma murar av sten har

byggts, bland annat tvärs över bäcken så det har funnits möjlighet att stoppa vattenflödet. Lite synd att det inte finns någon informationsskylt eller att platsen finns med på Riksantikvarieämbetets hemsida "Fornsök".

Vandringen fortsatte åt öster men efter att ha kommit till ytterligare en milsten vände jag tillbaka. Målet på tillbakavägen var att vandra till torpruinen Gyllingstorp – eller Gyllentorp som det också kallades – och det gjorde att jag fick lämna den gamla landsvägen och ta mig in i skogen ett stycke åt söder. En minneskylt visade att jag kommit rätt och även vid detta torp var det gott om stenmurar och stenrösen. En fågel skuttade fram på trädstammarna i gläntan vid Gyllingstorp och utan att vara en fågelexpert så tror jag det var en entita som jag såg.

Från Gyllingstorp gick jag i obanad terräng och kompassen fick visa vägen tillbaka mot bilen. Jag strök fram vid norra änden av Södra Bjursjön, samt vid norra sidan av Norra Bjursjön, den sistnämnda en liten sjö där Boxholms skogar erbjuder vildmarksfiske. Efter en vandring på cirka 10 kilometer är jag tillbaka vid bilen, lagom trött och efter att ha fått se och ta del av mycket historia från den "boxholmska myllan".

Text och bild:
KLAS JOHANSSON